

GALERIE ONRUST AMSTERDAM

Milco Onrust • Boudi Eskens

Planciusstraat 9a
1013 MD

e-mail
galerie.onrust@planet.nl

telefoon
020 420 2219

telefax
020 420 7099

Robert Zandvliet

In the Face

Schilderijen en werken op papier

9 september – 7 oktober 2006

In het afgelopen jaar is Robert Zandvliet de confrontatie aangegaan met een voor hem nieuw genre. Had zijn tentoonstelling *Beyond the Horizon*, die in de tweede helft van 2005 plaatsvond in het Kunstmuseum Bonn en De Pont museum in Tilburg, het landschap als belangrijkste thema, aan de vijf grote schilderijen en de serie werken op papier die nu te zien zijn op de expositie *In the Face* ligt het portret ten grondslag.

De werken op papier zijn spontane, felgekleurde studies waarin Zandvliet de mogelijkheden van zijn onderwerp verkent. Het menselijk gelaat is frontaal en dicht in het vlak gezet. Teruggebracht tot het absolute minimum, keren alleen ogen, neus en mond als het meest wezenlijke van het gezicht telkens terug. Door de snelheid waarmee Zandvliet hier te werk gaat, stuit hij op onverwachte oplossingen die in de schilderijen doelbewust worden ingezet en met elkaar gecombineerd. Vergelijken met de werken op papier is het menselijk gelaat in de schilderijen minder manifest aanwezig; de doeken balanceren op de grens tussen figuratie en abstractie. “De grote vraag is”, zegt Robert Zandvliet over zijn nieuwe werk, “in hoeverre kun je het portret eruit schilderen zonder dat het karakter ervan verloren gaat.” In een van de schilderijen is die werkwijze bijna letterlijk toegepast; het portret is verzonken in het diepe blauw van de achtergrond. Met de voor hem zo kenmerkende brede, open kwaststreek heeft Zandvliet om de vormen van het portret heen geschilderd, terwijl een snelle, gebogen lijn herinnert aan de contouren van het gelaat.

Zandvliet trekt verschillende registers open om zijn thema gestalte te geven. Soms valt de hechte structuur op. Op andere doeken zijn juist één omtrekkende beweging van de kwast, of de open, als aanduiding van de neus op te vatten driehoeksvorm in het centrum, bepalend voor het beeld. Het ritme van de korte, gebogen kwaststreken roept een zekere plasticiteit op. Soms zijn deze te interpreteren als ogen, neusgaten of een mond, maar tegelijkertijd zijn ze zo ingebed in het totaal van het geschilderde oppervlak dat het portretmatige zich nooit op de voorgrond dringt.

Net zoals in maskers, karikaturen of pictogrammen is het portret in deze schilderijen gereduceerd tot de meest karakteristieke elementen. Bij Zandvliet staat echter niet de expressie of typologie van het menselijk gelaat voorop. Zoals de horizon, bomen of de reflectie van water ten grondslag lagen aan zijn schilderijen uit de afgelopen jaren, zo vormt nu het portret het skelet van het beeld dat in de eerste plaats wil overtuigen als schilderkunst. Het is een autonome picturale werkelijkheid waarin het oog op avontuur kan gaan en de transparante gelaagdheid van de kleur kan verkennen, de beweging van de kwast of het karakter van de verfhuide.

GALERIE ONRUST AMSTERDAM

Ook al is het motief als zodanig soms nauwelijks te herkennen, de rol die het speelt in de totstandkoming van het uiteindelijke beeld is er niet minder belangrijk om. Als onderliggend thema motiveert het de keuze uit het arsenaal van schilderkunstige mogelijkheden die Zandvliet zich in de afgelopen jaren heeft eigen gemaakt. Terwijl de landschappelijk geïnspireerde schilderijen een atmosferische ruimtelijkheid hadden en de lijnen zich uitstrekten in horizontale en verticale richting, is de beweging in de recente schilderijen naar binnen georiënteerd en ligt de nadruk op ronde vormen, die zich dicht naar de oppervlakte dringen. Dat geeft de schilderijen een eigen dynamiek en energie.

Met de toepassing van de contour herneemt Zandvliet schilderkunstige ontdekkingen en oplossingen uit de jaren negentig, toen hij eenvoudige gebruiksvoorwerpen schilderde tegen een verder lege achtergrond. De doorlopende lijn waarmee een kop trefzeker is neergezet, herinnert aan de omtrek van de achteruitkijkspiegel, die hij in 1994 schilderde.

In de verbreding en verdieping van zijn oeuvre spelen niet alleen verf en techniek maar ook het thema een belangrijke rol. Ook op dat niveau brengt het portret een nieuw element in zijn werk. Het is de mens eigen om overal gezichten in te herkennen en deze, bewust of onbewust, psychologisch te duiden. Deze psychologische lading, die onlosmakelijk verbonden is met het genre van het portret, doemt ook in Zandvliets recente schilderijen op. Ondanks de verre gaande abstractie hebben de voorstellingen een karakter dat zich het best laat omschrijven in termen als dromerig en introvert, vrolijk, of rauw en agressief.

Vanaf het begin heeft Zandvliet zijn kunst geënt op de drie genres die de schilderkunst al sinds eeuwen beheersen: het stilleven, het landschap en nu ook het portret. Toch schildert hij vanuit het besef dat het onderwerp er in principe niet toe doet. Zandvliet verkent in zijn werk het omslagpunt waar figuratie en abstractie met elkaar versmelten. Hij is, zoals hij refererend aan een uitspraak van Willem De Kooning zei, op zoek naar een vorm die elke inhoud kan verdragen.

Zonder titel, 2006, tempera op linnen, 232 x 203 cm.

Zonder titel, 2005, tempera op linnen, 232 x 203 cm.